

І.В. Єршова-Бабенко

ЯВИЩЕ І МЕХАНІЗМ «НЕВРАХОВАНОГО СУБ'ЄКТА / ПРОДУКТУ» В ПОВЕДІНЦІ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ (ОСНОВИ ПСИХОСИНЕРГЕТИКИ) ¹

Єршова-Бабенко І.В. Явище і механізм «неврахованого суб'єкта/продукту» в поведінці обдарованої особистості: психологічний аспект (основи психосинергетики). У статті розглянуто психосинергетичний підхід для вирішення проблеми розуміння психологічних особливостей процесу і механізмів розвитку особистісних смисло-інформаційних цінностей, їх специфіки у обдарованої особистості в сучасних умовах через поняття «неврахований продукт/суб'єкт».

Ключові слова: психосинергетичний підхід, явище і механізм «неврахований продукт/суб'єкт», обдарована особистість, вкрай нерівноважний стан.

Єршова-Бабенко И.В. Явление и механизм «неучтенного субъекта/продукта» в поведении одаренной личности: психологический аспект (основания психосинергетики). В статье рассмотрен психосинергетический подход для решения проблемы понимания психологических особенностей процесса и механизмов развития личностных смысло-информационных ценностей, их специфики у одаренной личности в современных условиях через понятие «неучтённый продукт/субъект».

Ключевые слова: психосинергетический подход, явление/механизм «неучтённый продукт/субъект», одаренная личность, крайне неравновесное состояние.

Постановка проблеми. Проблема розуміння психологічних особливостей процесу і механізмів розвитку особистісних цінностей, їх специфіки у обдарованої особистості в сучасних умовах отримала максимальну актуальність.

Це обумовлено такими факторами, як: 1) висока швидкість зміни психологічних (інформаційних, соціальних) умов розвитку особистісних цінностей (кількісний аспект); 2) зміна набору і змісту цінностей при одночасній вимозі стійкості (якісний аспект).

Швидкість і багатовимірність змін умов ведуть до надмірного напруження можливостей людини на всіх рівнях її життя – психологічному, соматичному, соціальному та ін. [4].

У даній статті ми продовжуємо розглядати психологічні особливості процесу та механізму розвитку особистісних смисло-інформо-цінностей (наприклад, стиль, макроконфігурація / композиція, характер її рухливості — нелінійність і ін.) та їх специфіку у обдарованої особистості (ОО) в сучасних умовах.

Аналіз останніх публікацій. Вирішенням питання про теоретичний підхід до названої проблеми пропонується психосинергетичний підхід [4] і композиційний метод «Створююча Сила». В рамках цього підходу здійснено теоретичні, методологічні, концептуальні та емпіричні, в т. ч. дисертаційні, дослідження особистісних цінностей, цілісності особистості (концептуальної моделі), низки методик різного напрямку.

¹ Ця стаття є продовженням статті «Теоретичний підхід до вивчення особистісних цінностей у обдарованої особистості. Діагностична К-методика «10×10»», опублікованої в 2018 р. [1]. У 90-і рр. українськими вченими обґрунтований загальнонауковий статус синергетики – нелінійне мислення, психіка і система психічної реальності людини. Напрямок одержав широкий розвиток в українській філософській і соціокультурогуманітарній сфері.

У контексті даного підходу розглядається нове для психологічної науки явище та механізм «неврахований суб'єкт/продукт» [4].

Формулювання мети і завдань статті. Мета статті показати:

- принципову новизну сучасних психологічних умов процесу розвитку особистісних цінностей і його специфіку у обдарованої особистості,
- ефективність теоретичної і методологічної, емпіричної і методичної бази психосинергетичного підходу у вирішенні проблеми розуміння психологічних особливостей процесу і механізмів розвитку особистісних цінностей, їх специфіки у обдарованої особистості, а також
- у вирішенні практичних завдань дослідження.

Виклад методики і результатів дослідження. При розгляді поведінки ОО будемо виходити з твердження, сформульованого в контексті синергетичного підходу [2; 3] і психосинергетики [4], що як власне ОО, так і її поведінка можуть бути віднесені до підкласу відкритих нелінійних самоорганізуючих середовищ / систем, які (ВНС). Керуючим параметром² в її поведінці, а, отже, в розвитку обдарованості, виявляється явище / механізм, названий нами «неврахований суб'єкт / продукт»³ і включений в підстави психосинергетики [4]. В якості ще трьох механізмів розглядається вкрай (сильно) нерівноважний стан і явище «мерехтливі точки» [4], що характеризують обдарованість особистості, а також механізм самоорганізації, який визначає психіку людини як гіперсистему синергетичного порядку і як систему психічної реальності, що включає особистість [14].

Обдарованість характеризується вкрай нерівноважним станом внутрішньопсихічного, внутрішнього світу особистості – складного середовища, ВНС за визначенням [4]; даний тип стану і клас середовища визначають характер і форми поведінки (творчої діяльності) ОО; власний стан ОО як деяка цілісність створює характер сприйняття нею свого внутрішньоособистісного світу і навколишнього світу як вкрай рухомого, нестабільного світу смислових / інформаційних цінностей, обраних і вибираємих ОО, а їх певний тип поєднання призводить до відповідних вчинків, до виникнення творів відповідної художньої, наукової цінності. «В таких станах певні флуктуації замість того, щоб затухати, посилюються і заволодівають всією системою, змушуючи її еволюціонувати до нового режиму, який може бути якісно відмінним від стаціонарних станів, відповідних мінімуму ентропії» [3, с. 195]; поряд з цим її смислові / інформаційні міжціннісні внутрішньоособистісні і міжособистісні зв'язки (особистісно забарвлені в цьому ключі творчість, когнітивність, комунікація) визначають форми поведінки і творчої діяльності такої особи, її стан і прояв відповідно до визначення вкрай нерівноважного стану.

У процесі життя у ОО утворюється особистісно орієнтований смисло-інформаційно-ціннісний каркас. Цей каркас уявимо у вигляді безперервно мінливої конфігурації, що включає, як правило, незмінне ядро особистісно орієнтованих цінностей, яке ми назвали «мерехтливі точки» [4, с. 263-265]. (У ОО якісно нова конфігурація виражає творче

---

² Керуючим параметром (КП) за Г. Хакеном (синергетика) [2] в інтерпретації [7] є надповільні «вічні» змінні, мегарівень, вищезрозміщений над макрорівнем. Вони виконують роль параметрів порядку для макрорівня. Плавню змінюючи керуючі параметри, можна змінювати системи нижчих рівнів. Іноді ці зміни виглядають вельми бурхливо, кризово, і тоді говорять про критичні (біфуркаційні) значення КП. Ці параметри входять у тріаду рівнів. Параметри порядку (ПП) — це довгоживучі колективні змінні, які визначають мову середнього макрорівня. Самі вони утворені й управляють швидкими, короткоживущими змінними, які задають мову нижчого мікрорівня. Останні, швидкі змінні асоціюються для макрорівня з безструктурним «тепловим» хаотичним рухом, невиразні на його мові в деталях [7, с. 49-50].

³ Питання було повідомлене на 13-х Пригожинських читаннях [16] у травні 2016 р.

рішення, твір.) Наприклад, уявімо, що конфігурація — це об'єм-куля (можуть бути будь-які фігури) з мінімально чотирма типами меж: фіксованими, рухливими / трансформуємими, розподіленими і граничними. Введемо поняття «осьова організація» (ООр), що виражає ООр внутрішньоособистісного простору, часу, просторово-часової єдності, смислових / інформаційних цінностей та інших показників особистості, а також їх з'єднань. Відповідно до психосинергетичного визначення ОО діє механізм самоорганізації [4]. Це передбачає, що осей, тобто смисло- / інформо- / цінностей, у кожній особистості певна безліч або сукупність. (В літературі поняття «сукупність» визначається через поняття «безліч»).

«*Мерехтливі точки*». Припустимо, що каркас неперіодично проявляє себе, спостерігаються блукаючі виходи у вигляді ескізів скульптора в стані творчого пошуку, вчинків – це, мовою нелінійної динаміки, «нестійка безліч точок» і їх часовий режим характеризується як складний хаотичний. Ми вважали за можливе скористатися наступним затвердженням із нелінійної динаміки: «У разі складних часових режимів, таких як автоколивання з декількома незалежними частотами і хаос, поведінка траєкторії не є періодичною» [11 с. 115].

Відносно ОО та її поведінки це означає, що помилково прагнути потрапити в той самий творчий стан і отримати таку ж якість продукту. Відносно соціального середовища – це означає, що помилково очікувати від ОО запланований результат і в запланований час. Як мінімум, уже в цих двох рівнях підсвідомо закладається і мимоволі формується конфлікт [4 С. 264].

Безліч таких точок прийнято позначати як «безліч блукаючих точок», яка за визначенням є відкритою (якщо точка блукаюча, то існує її околиця, що цілком складається з таких точок, в іншому випадку точка буде неблукаючою). Таким чином «мерехтливі точки» можуть бути визначені як «нестійка безліч блукаючих точок», що в разі ОО відноситься до творчих рішень, начеркам, вчинкам.

Введемо поняття «осьове центрування» (ОЦ) і «смисло-інформо-ціннісне осьове центрування» внутрішнього світу особистості, маючи на увазі, що лідирування (вага) певних смисло-інформо-цінностей призводить до відповідного осьового центрування (ОЦ) особистості (наприклад, по стилю або ступеню рухливості макрокомпозиції), а конфігурація-«куля» видо- (формо-) змінюється, не розпадаючись (детальніше див. про психосинергетичну концепцію осьового просторово-часового центрування особистості в [4; 15]). При цьому формування смисло-інформо-ціннісного каркаса особистості, особистісно орієнтованої сукупності смисло-інформо-цінностей відбувається шляхом утворення внутрішньоособистісних міжціннісних зв'язків, в залежності, як підкреслює М.С. Каган [5], від потреб соціокультурного середовища і від власної активності особистості. Додамо, і від особистісно орієнтованих, суб'єктних смисло-інформо-цінностей, їх змістовного та емоційного навантаження, в т.ч. стилю, від характеру / типу процесу їх утворення, в т.ч. ступеня рухливості макроконфігурації, стійкості особистісного ядра.

У психосинергетиці введено поняття «психомірне середовище» (ПС) [13] в значенні похідної від системо- / середовищеутворюючої функції психіки людини – гіперсистеми синергетичного порядку і СПР, що включає особистість. Цілісність подібного явища розкривається через безліч вимірювань – інформаційних і енергетичних, індивідуального та трансособистісного колективного буття і становлення, субстратних і процесуальних, що співвідносяться з рівнями живого, неживого і віртуального [4]. Визначальну,

принципову роль у психосинергетичному розумінні ПС грають самоорганізуючі структури і сильно (вкрай) нерівноважні стани, які можуть ставати і стають параметром порядку, системо- і переходоформуючим фактором. Це виражає позиції постнекласичного етапу розвитку науки і дозволило показати обмеженість традиційної відображаючої концепції розуміння психіки, а також актуальність формування нової наукової області – психосинергетики [14]. Її предметом стають ПС – самоорганізуючі відкриті нелінійні середовища різної природи, системоутворюючим фактором в яких є психіка людини, СПР і / або їх стан.

ПС схильні до впливу потоків інформації, енергії / емоцій, речовини / обміну, часу та ін., які не тільки надходять ззовні, але, перш за все, які виробляються самими цими системами / середовищами всередині себе по відношенню до себе, до своїх внутрішньопсихічних, внутрішньоособистісних маркерів. (Якщо середовищем виступає група людей, колектив, партія, стиль в мистецтві, ..., то це внутрішньогрупові, культурологічні, ідеологічні т.п. маркери). Це принципово суттєве положення для розглянутих у психосинергетиці ПС, для їх стану, зміни, розвитку, деградації або зупинки / зависання / «плато» [4]. (Термін «плато» застосований тут у значенні, уживаному С. Курдюмовим [11]).

Основна ознака ПС, виділеного психосинергетикою, полягає в тому, що в ньому присутній «неврахований продукт/суб'єкт», що виражає результат різнорівневих, різномасштабних відносин усередині та зовні (Рис. 1). Наприклад, результат відносин внутрішньоособистісного рівня – між смислами-цінностями всередині особистості, або результат відносин міжособистісного рівня – між смислами-цінностями, образами в мистецтві, які транслюються особистостями і т. д., оскільки можна збільшувати розглядуваний масштаб. Відповідно, ПС можуть бути різного масштабу, мірності та якості (наприклад, результатом творчості двох авторів або традиції цілої нації).

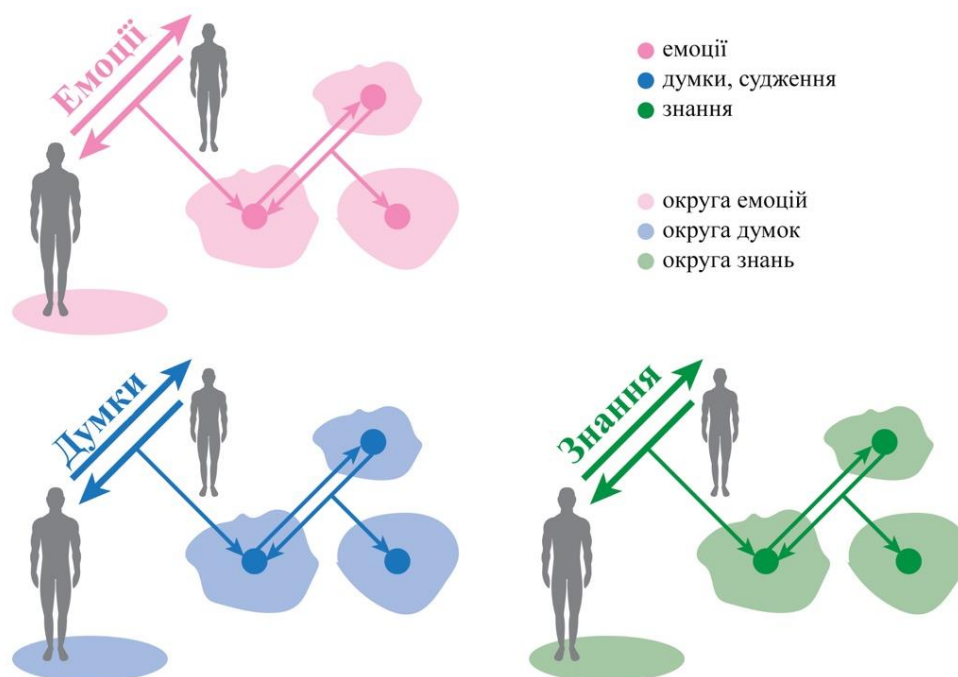

Рис. 1. Неврахований продукт/суб'єкт

А неврахований продукт – це зазвичай не фіксуємий свідомістю («витаючий у повітрі») результат відносин між учасниками – смислами, образами, формами, особистостями, культурами, вчинками тощо. При певних умовах (характер відносин, інтенсивності, концентрації) неврахований продукт може бути/стати активно впливаючим на те, що відбувається і тоді він переходить в категорію «неврахований суб'єкт». Неврахованим продуктом або суб'єктом може виявитися і сам масштаб взаємозв'язку, взаємин, нарешті, їх композиція, конфігурація і її масштаб – макрокомпозиція (як вищерозміщений рівень, що впливає на нижні [2; 3]) (Рис. 2).

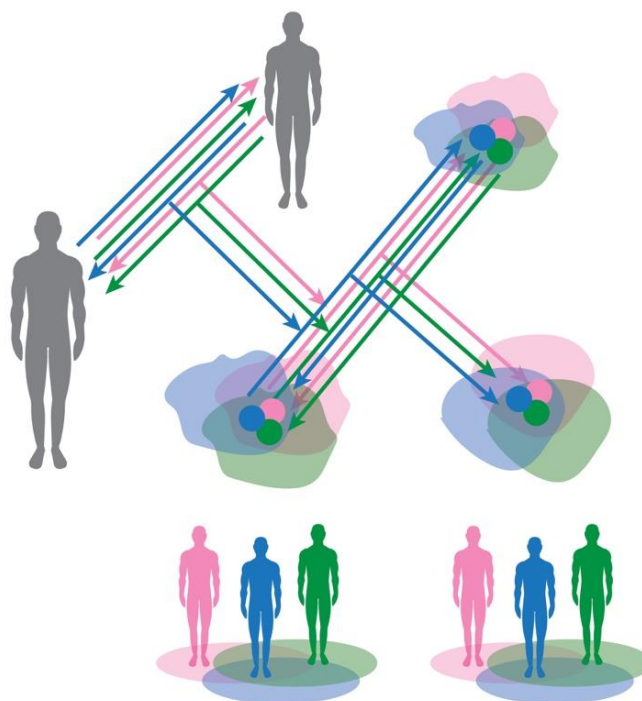

Рис. 2. Макрокомпозиція

В сучасних умовах в дію вступає показник переживань особистості, викликаних високошвидкісною зміною смислових, ціннісних уподобань соціокультурного середовища. Це може зберігатися у часі тривало або в рамках короткого проміжку. Оскільки особистість-психомірне і соціокультурне (соціальне) середовище володіють великим розмаїттям різношвидкісних і різночасових за походженням смислів, цінностей, то при збільшенні швидкості змін на рівні макросередовища, в яку включена особистість, вона спонтанно переживає (в т. ч. підсвідомо) високошвидкісне дифузне порушення / пошкодження ціннісних зв'язків, відносин, які відносяться до культурно-національного, особистісного типів.

«Неврахований продукт» може проявити себе як діючий суб'єкт, що не передбачуваний і неврахованих співрозмовниками. Але він надає дію. (Аналогічна ситуація на наш погляд і в масштабах держав, націй, культур). Особливо яскраво ефект проявляється у відносинах з обдарованими людьми, чия поведінка не враховує соціальні та соціально-культурні поведінкові норми. Яскраві приклади ми бачимо з екранів в діалогах ведучих телепрограм і обдарованостей. Їх поведінка і реакції сильно відрізняються. Які можуть скластися відносини і яким буде їх результат – неврахований продукт/суб'єкт, який діє поза їх прагнення і за межами їх уваги?

Відповідно, психомірні середовища можуть бути різного масштабу, мірності та якості (наприклад, результатом творчості двох авторів або традиції цілої нації). У тому числі ці середовища часто є те, що ми назвали «неврахований продукт/суб'єкт». Наприклад, це може бути продукт/результат взаємозв'язків, взаємовідносин людей, їх психічної діяльності тощо, але результат, який зазвичай не очевидний і не враховується при плануванні, аналізі, оцінці того, що відбувається або події. Чому? Традиційно враховуються факти, події, учасники, час і місце дії, сама дія, причинно-наслідкові зв'язки між фактами та ін.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, явище/механізм «неврахований суб'єкт/продукт», введений і досліджений в психосинергетиці в особистісному аспекті, характеризує обдаровану особистість і її поведінку, роблячи істотний, але не фіксуємий свідомістю особистості і оточуючими, вплив на смисло-інформо-цінності та поведінку ОО.

Показано, що в сукупності з явищем/механізмом «неврахований суб'єкт/продукт» діють в ролі механізмів такі явища як «мерехтливі точки», самоорганізація і вкрай нерівноважний стан. Вони також можуть бути рекомендовані в якості інструментів дослідження психологічних особливостей процесів і механізмів розвитку смисло- / інформо- / цінностей у ОО, включаючи стиль, макроконфігурацію, характер її рухливості – нелінійність і ін.

Введені поняття «осьова організація» і «осьове центрування» ОО в сукупності з механізмом самоорганізації і відповідно до психосинергетичної концепції осьового просторово-часового центрування особистості, яка відкриває нові можливості як в теорії психологічної науки, так і в психологічній практиці.

Психологічні особливості процесів і механізмів розвитку ОО розглянуті в рамках поняття «психомірні середовища», їх особливостей і поведінки з позиції підстав психосинергетики.

Список використаних джерел

1. Ершова-Бабенко І.В. Теоретичний підхід до вивчення особистісних цінностей у обдарованій особистості. Діагностична К-методика «10×10». / І.В. Ершова-Бабенко // Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – 2018. – Т. VI – №14. – С. 6–14.
2. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса. – М.: Мир, 1986. – 432 с.; Пригожин И., Кондепуди Д. Неравновесная термодинамика. – М.: 2002. – 483с.
3. Хакен Г. Синергетика. Монография. – М.: Мир, 1980. – 404 с.; Он же Информация и самоорганизация: макроскопический подход к сложным системам. – Мир, 1991. – 140 с.
4. Ершова-Бабенко И.В. Психосинергетические стратегии человеческой деятельности (Концептуальная модель). Монография. – В., NOVA KNYGA, 2005. – 368 с.; // Она же Психосинергетика. Монография. – Херсон, 2015. – 468 с.; Сумы, 2017.
5. Каган М.С. Формирование личности как синергетический процесс. – В сб.: Синергетическая парадигма. – М.: Прогресс, 2003. – С. 217–219.
6. Кривцова Н.В. Шлях до гармонії життя: теорія і практика самореалізації. Монографія / Н.В. Кривцова. – Херсон, ФПП Гринь Д.С., 2017. – 350 с.
7. Буданов В.В. Методология синергетики в постнеклассической науке и в образовании. – М.: ЛКИ, 2007 – 204 с.
8. Ершова-Бабенко И.В., Козобродова Д.М. Постнеклассика: эволюция представлений о самоорганизующихся сложных средах и системах. Историко-философский анализ (от

- естествознания к социогуманитарной сфере). Статья 1-я // Вестник гуманитарного университета. Серия: История. Философия. Политология. Вып. № 13 (2017). – С. 55–60.
9. Мадинова Ю.И. Особенности дезадаптации студентов-медиков. – Автореф. дис. ... канд. психол. наук (19.00.01 – общая психология и история психологии). – Одесса, 2016. – 19 с.
  10. Добронравова И. С. Синергетика. Становление нелинейного мышления. – К., Либидь, 1990. – 192 с.
  11. Князева Е.Н., Курдюмов С. П. Законы эволюции и самоорганизации сложных систем. – М.: Наука, 1994. – 236 с.
  12. Малинецкий Г.Г. Нелинейная динамика и хаос: основные понятия / Г.Г. Малинецкий, А.Б. Потапов.– М.: КомКнига, 2006.– 237 с.
  13. Ершова-Бабенко И. В. Психосинергетические следствия в постнеклассической науке // Наука і Освіта – 2009. – №8. – с. 20–25.
  14. Ершова-Бабенко И.В. Психомерные среды в контексте психосинергетики и их роль в постнеклассическом понимании социума – нелинейное целое в нелинейном целом. // Синергетическая парадигма. Социальная синергетика. – М.: Прогресс-традиция, 2009. – С. 314-326.
  15. Ершова-Бабенко И.В. Концепция пространственно-временного осевого центрирования психики и личности в условиях высокоскоростной психоэмоциональной травмы. Макромоделирование стратегии психомерных сред в русле психосинергетики (часть 1) / И.В. Ершова-Бабенко // Актуальні проблеми психології: Етична психологія. Історична психологія. Психолінгвістика / за ред. С. Д. Максименка, М. – Л.А. Чени. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2008. – Том IX, частина 3. – 568 с.
  16. Ершова-Бабенко И.В. Сложное поведение психики и сознания – явление неравновесного фазового перехода в макромасштабных условиях с позиций психосинергетической теории психики / И.В. Ершова-Бабенко // Материалы XII международных Пригожинских чтений. Постнеклассическое знание и наследие И. Пригожина: Вопросы мышления и познания – 2016 – Выпуск 12. – С. 10-22.

References transliterated

1. Yershova-Babenko I. V. Teoretychnyi pidkhid do vyvchennia osobystisnykh tsinnosti u obdarovanoi osobystosti. Diahnostychna K-metodyka «10×10». / I. V. Yershova-Babenko // Aktualni problemy psykholohii: zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy. – 2018. – Т. VI – №14. – С. 6–14.
2. Pryhozhyn Y., Stenhers Y. Poriadok yz khaosa. – М.: Myr, 1986. – 432 s.; Pryhozhyn Y., Kondepudy D. Neravnovesnaia termodynamyka.–М.: 2002. – 483s.
3. Khaken H. Synerhetyka. Monohrafiya. – М.: Myr, 1980. – 404 s.; On zhe Ynformatsiya y samoorhanyzatsiya: makroskopycheskyi podkhod k slozhnym systemam. – Myr, 1991. – 140 s.
4. Ershova-Babenko Y. V. Psykhosynerhetycheskye stratehyi chelovecheskoi deiatelnosti (Kontseptualnaia model). Monohrafiya.–V.,NOVA KNYGA, 2005.–368 s.; // Ona zhe Psykhosynerhetyka. Monohrafiya. – Kherson, 2015. – 468 s.; Sumy, 2017.
5. Kahan M. S. Formyrovanye lychnosti kak synerhetycheskyi protsess. – V sb.: Synerhetycheskaia paradyhma. – М.: Prohress, 2003. – С. 217–219.
6. Kryvtsova N. V. Shliakh do harmonii zhyttia: teoriia i praktyka samorealizatsii. Monohrafiya / N.V.Kryvtsova. – Kherson, FPP Hryn D.S., 2017. – 350 s.
7. Budanov V. V. Metodolohyia synerhetyky v postneklassycheskoi nauke y v obrazovanyu. – М.: LKY, 2007 – 204 s.
8. Ershova-Babenko Y. V., Kozobrodova D. M. Postneklassyka: evoliutsyia predstavlenyi o samoorhanyzuiushchykh slozhnykh sredakh y systemakh. Ystoryko-fylosofskyi analiz (ot

- estestvoznaniya k sotsyohumanytarnoi sfere). Statia 1-ia // Vestnyk humanytarnoho unyversyteta. Seryia: Ystoryia. Fylosofiia. Polytolohyia. Vyp. № 13 (2017). – S. 55–60.
9. Madynova Yu.Y. Osobennosty dezadaptatsyy studentov-medikov. – Avtoref. dys. ... kand. psykhol. nauk (19.00.01 – obshchaia psykholohyia y ystoryia psykholohyy). – Odessa, 2016. – 19 s.
  10. Dobronravova Y. S. Synerhetyka. Stanovlenye nelyneinoho myshleniya. – K., Lybyd, 1990. – 192 s.
  11. Kniazeva E.N., Kurdiunov S. P. Zakony evoliutsyy y samoorhanyzatsyy slozhnykh system. – M.: Nauka, 1994. – 236 s.
  12. Malynetskiy H.H. Nelyneinaia dynamyka y khaos: osnovnye poniatiya / H. H. Malynetskiy, A. B. Potapov. – M.: KomKnyha, 2006. – 237 s.
  13. Ershova-Babenco Y. V. Psykhosynerhetycheskye sledstviya v postneklassycheskoi nauke // Nauka i Osvita – 2009. – №8. – s. 20–25.
  14. Ershova-Babenco Y. V. Psykhomernye sredy v kontekste psykhosynerhetyky y ykh rol v postneklassycheskom ponymanyy sotsyuma – nelyneinoe tseloe v nelyneinom tselom. // Synerhetycheskaia paradyhma. Sotsyalnaia synerhetyka. – M.: Prohress-tradytsiya, 2009. – S. 314-326.
  15. Ershova-Babenco Y. V. Kontseptsyia prostranstvenno-vremennoho osevoho tsentryrovaniya psykhyky y lychnosty v usloviakh vysokoskorostnoi psykhoemotsyonalnoi travmy. Makromodelyrovanye stratehy psykhomernykh sred v rusle psykhosynerhetyky (chast 1) / Y. V. Ershova-Babenco // Aktualni problemy psykholohii: Etychna psykholohiia. Istorychna psykholohiia. Psykholinhvistyka / za red. S. D. Maksymenka, M. – L. A. Cheny. – K. : DP «Informatsiino-analitychne ahenstvo», 2008. – Tom IX, chastyna 3. – 568 s.
  16. Ershova-Babenco Y. V. Slozhnoe povedeniye psykhyky y soznaniya – yavleniye neravnovesnoho fazovoho perekhoda v makromasshtabnykh usloviakh s pozytsiyi psykhosynerhetycheskoi teoryi psykhyky / Y. V. Ershova-Babenco // Materyaly XIII mezhdunarodnykh Pryhozhynskiykh chteniy. Postneklassycheskoe znanye y nasledye Y. Pryhozhyna: Voprosy myshleniya y poznaniya – 2016 – Vypusk 12 – s. 10–22.

Yershova-Babenco I.V. The phenomenon and mechanism of «unaccounted subject/product» in the behavior of gifted personality: psychological aspect (fundamentals of psychosynergetics). The article considers the psychosynergetic approach to solving the problem of understanding the psychological characteristics of the process and the development mechanisms of personal sense-informational values, their specificity in a gifted person in modern conditions through the concept of “unaccounted product/subject”.

Keywords: psychosynergetic approach, phenomenon/mechanism “unaccounted product/subject”, gifted person, extremely non-equilibrium state.